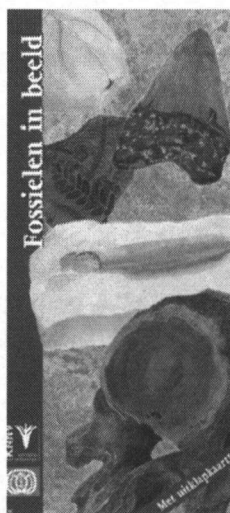

**Fossielen in beeld,
door Sjr Renkens, 2008.**

KNVV Uitgeverij, Zeist. 32 blz., prijs € 4,95. ISBN 978-90-5011-273-3.

Een klein boekje, eigenlijk meer een brochure, bedoeld om leken iets te leren over fossielen zoals die in Nederland voorkomen in de weinige harde gesteenten die we kennen, maar ook als strandvondsten (pre-Carbonische fossielen die als zwerfsteen worden gevonden, worden overigens niet vermeld). Een lofwaardig initiatief, dat volledig past in een serie die wordt uitgegeven door de Stichting Uitgeverij van de Nederlandse Natuurhistorische Vereniging. Daarmee zijn echter -helaas- ook vrijwel alle positieve punten van dit boekje genoemd.

Wat een goede bijdrage had kunnen zijn om het verzamelen van fossielen -en het begrip ten aanzien van de geologie- te bevorderen, is namelijk bepaald niet geslaagd. Dat heeft twee belangrijke (en een aantal minder belangrijke) oorzaken. In de eerste plaats betreft dat de nogal willekeurige fossielen die worden gepresenteerd. Uit het Carboon zijn dat *Calamites*, *Lepidodendron*, *Sphenophyllum*, *Pecopteris* en *Sigillaria*; uit het Trias een botje van een niet nader geïdentificeerde vertegenwoordiger van de Eosauropterygia en loopsporen (aangeduid als 'sporenfossielen'); uit het Krijt *Cyclolites cancellata*, *Belemnitella junior*, *Hemipneustes striatoradiatus* en een 'nepfossiel' (een vuursteenconcretie); uit het Tertiair *Anadara diluvii* (in het boekje gepresenteerd onder het hoofdje 'Pleistoceen!'); en uit het Pleistoceen (of deels uit het Tertiair?) de gastropoden *Murex* en *Colus cortus*, *Turritella subangulata* en *Natica multipunctata*, de haaiantanden *Carcharocles megalodon* en *Odontaspis*, de tand van de rog *Myliobatis*, een stekel van de rog *Raja clavata*, en botten van *Mammuthus primigenius*, *Coelodonta antiquitatis* en *Equus caballus*. Van deze fossielen zijn geen foto's opgenomen, maar tekeningen, wat weliswaar een duidelijk beeld geeft, maar wat de werkelijkheid soms enig geweld aandoet. Helaas

wordt nergens vermeld waarom juist deze fossielen zijn gekozen, en evenmin waarom in sommige gevallen alleen de geslachtsnaam wordt vermeld en in andere gevallen ook de soortnaam. Op basis van welke kenmerken een amateurverzameling tot een juiste determinatie kan komen, blijft ook volledig in het ongewisse.

Het tweede belangrijke minpunt is dat in de tekst vaak onvoldoende kennis van zaken blijkt. Om slechts enkele slipperjes te noemen: geologen onderzoeken (kennelijk alleen) de aardkorst (en de 'steenkorst' drijft op heet vloeibaar gesteente), paleontologen onderzoeken (kennelijk alleen) hoe organismen vroeger leefden, de oudste lagen liggen altijd het diepst, en wetenschappers "zijn voor hun fossielen bijna volledig afhankelijk van verzamelaars". Dat de aarde begint met het Proterozoïcum en dat de ouderdommen in de chronostratigrafische tabel (die ook spreekt van Onder-Krijt in plaats van Vroeg-Krijt enz.) niet up-to-date zijn, moeten we maar voor lief nemen.

Een gemiste kans dus, ook al omdat de beginnende verzamelaar wel naar de NGV en de Stichting Gea wordt verwezen, maar niet naar de WTKG. Jammer, het had zo'n leuk boekje kunnen zijn om aan kinderen uit te delen (zeker gezien de lage prijs), maar met dit boekje zullen daar geen echte verzamelaars (laat staan nieuwe WTKG-leden) uit voortkomen.

Tom van Loon, *Geologisch Instituut, Adam Mickiewicz Universiteit, Polen, email: tvanloon@amu.edu.pl*